

Határtalan Régészet

Régészeti ismeretterjesztő magazin

Megjelenik: negyedévente
Ára: 990 Ft
Előfizetve: 750 Ft

Főszerkesztő, szerkesztőségvezető
Felföldi Szabolcs
Szerkesztő
Tóth Csaba

Szerkesztőségi referens, szakmai koordinátor
Bácsmegi Gábor

Képszerkesztő
Keresztes Noémi Ninetta
Litauszki Zoltán

Olvasószerkesztő, korrektor
Széll Katalin

Grafika, nyomdai előkészítés
Hodák Eszter (Móra Ferenc Múzeum)
Magyar Milán (Móra Ferenc Múzeum)

Szerkesztőség
Cím: 6720 Szeged, Roosevelttér 1–3.
Telefon: +36-62-549-040
Fax: +36-62-549-049

E-mail: info@mfm.u-szeged.hu

A magazin hivatalos weboldala
www.hatartalanregeszeti.hu

A magazin Facebook-oldala
Határtalan Régészet

Kiadja
Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelttér 1–3.

Felelős kiadó
Fogas Ottó igazgató

Nyomdai kivitelezés
Generál Nyomda Kft., 6728 Szeged, Kollégiumi út 11/h

Felelős vezető
Hunya Ágnes

Terjesztés
LAPKER Zrt. országos hálózatán keresztül,
Relay, Inmedio üzletekben, hipermarketekben és üzletláncokban,
kiemelt postahivatalokban

Terjesztés gondozása
HIRVILÁG Press Kft.
Telefon/fax: +36-1-411-0491
E-mail: hirvilag.press@hirvilagpress.com

Előfizetésben terjeszti
Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság,
Postacím: 1900 Budapest

Előfizethető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél, valamint megrendelhető:

e-mailben a hirvelofizetes@posta.hu címen
és telefonon a +36-80-444-444-es számon.

Továbbá a szerkesztőségben:
e-mailben a hatartalanreg@gmail.com címen
és telefonon a +36-20-310-8707-es számon.

Észrevételeiket a +36-1-767-8262-es számon jelenthetik be.

Éves előfizetési díj: 3.000 Ft

Hirdetéssel kapcsolatos információ
+36-20-221-9299

Terjesztéssel és előfizetéssel kapcsolatos információ
+36-20-310-8707

ISSN 2416-3074

PéNZ, péNZ, péNZ

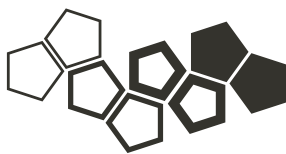
A mai értelemben vett pénz fogalmát még ma is sokan a föníciaiakhoz hozzák összefüggésbe, miközben ma már sokkal többet tudunk ezen értékmérők korai történetéről. A régészeti leletek sorában egyedi jellemzőik miatt mindmáig a vert pénzek képezik az egyik legfontosabb csoportot.

Ezért nem véletlen, hogy a pénzekkel foglalkozó numizmatika nem csupán a múltban, de a jelenben is a régészet egyik legfontosabb társtudománya, művelői között szép számmal találjuk meg a régész szakma képviselőit is.

Egy rendkívül élő, vibráló, számos új eredményt felvonultató terület a hazai numizmatika is. Ez nem meglepő, hiszen a Kárpát-medencében már a vaskortól megjelennek az első pénzek, de a római korban, a népvándorlás korában, majd a középkorban is egyedülálló fontossággal bírtak e rézből, ezüsből, aranyból vert apró tárgyak. Néhány szórványos népvándorlás kori esettől eltekintve Szent Istvánnal kezdődhetett meg a Kárpát-medencei éremverés folyamatos hagyománya, mely jóformán töretlen mintegy 1000 év óta. Ma már persze a numizmatika nem csupán a különböző fémekből vert érmékké, és az ezek előállításához szükséges eszközökkel, de papírpénzekkel, váltókkal, s mindezek gazdasági, társadalmi, politikai hátterével is foglalkozik.

A *Határtalan Régészet* ez évi utolsó száma a hazai numizmatika legfrissebb eredményeire koncentrál, kitérve számos, izgalmas kérdésre, s felvonultatva e szakma hazai kutatógárdájának színe-javát. További apropóját nyújtja e számnak a Magyar Nemzeti Múzeum készülő új pénzmúzeuma, melynek gyűjteményéről vagy épp a hazai aranytartalekről is izgalmas részleteket tudhat meg az olvasó. Az MNB Budai Központba költöző új kiállítóhely készülő izgalmas kiállításának tematikai egységei jelen lapszám cikkeiben is vissza-visszaköszönnek. Vendégszerkesztőként pedig a Magyar Nemzeti Múzeum szakértője, Tóth Csaba segítette munkámat.

Felföldi Szabolcs
Főszerkesztő

◆ Címlapsztori	5
A pénz ajtót nyit a nagyvilágra	
– Határokon átívelő pénzforgalom az ókortól napjainkig	
– GARAMI ERIKA – TORBÁGYI MELINDA – TÓTH CSABA	5
Kezdetleges fizetőeszközök – PALLOS LAJOS	10
A birodalom peremén – az eraviscusok – TORBÁGYI MELINDA	15
Pontosan 250 év telt el... – Az első magyar pénz különleges kincse	
– KOVÁCS LÁSZLÓ	20
Magánpénzverés Magyarországon – TÓTH CSABA	24
„hegyeik sok ezüstöt és aranyat rejtenek magukban” – SZEMÁN ATTILA	28
Béla ifjabb király pénzverése Visegrádon – UJSZÁSI RÓBERT – TÓTH SZILÁRD	33
◆ Kontextus	37
A Magyar Nemzeti Bank Bankjegy- és Éremgyűjteménye – GARAMI ERIKA	37
A pénz mint kultúrkinccs	
– Hamarosan megnyílik az első magyar pénzmúzeum – LENGYEL VIKTOR	41
Banktörténet a kezdetektől – KABDEBŐ FERENC	46
A részvények elterjedése Magyarországon – PALLOS LAJOS	50
Kora újkori hiperinfláció Közép-Európában – BUZA JÁNOS	54
Inflációk a 18–20. században – GARAMI ERIKA	58
A nemzet aranya – LENGYEL VIKTOR	63
◆ Lelő-hely	66
Árpád-kori erszényleletek az orosházi múzeum gyűjtőterületéről	
– BENKÓ JÓZSEF – KERÉKES GYÖRGY – RÓZSA ZOLTÁN – ZSIKAI RAJMUND PÉTER	66
Egy különös aranytárgy nyomában – régészeti talány Nagyszénás határából	
– HERGOTT KRISTÓF – HERGOTT-RÁCZ RITA	70
Aba Amadé nádor pénzverése – MAREK BUDAJ	74
◆ Kinczsásás halottal	76
Ezüstdenárral díszítve – Egy kora Árpád-kori női sír egyedi viseletének rekonstrukciója – SZIGETI JUDIT	76
◆ Archeokaland	82
Színes pénztörténet – STRAUB PÉTER	82
Fűben-fában orvosság – KERESZTES NOÉMI NINETTA	87
◆ Blogoló	91
Barbárok – A tévésorozat egy régész szemével – BÁLINT CSABA	91
◆ Mizújs?	95
Rövid hírek a világból – BÁCSMEGI GÁBOR	95
◆ Indiana Jones és barátai	97
Játék	97
Recept – a vagyon és az étkezés kapcsolata – ZAY ORSOLYA	98

